

Projekt

z dnia 13 stycznia 2026 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR
RADY MIEJSKIEJ ORZESZE**

z dnia 13 stycznia 2026 r.

w sprawie ustanowienia pomnika przyrody

Na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 1 oraz art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2025 r. poz. 1153 z późn. zm.) oraz art. 44 ust. 1, 2 i 3a oraz art. 45 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2026 r. poz. 13 z późn. zm.) po uzgodnieniu z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Katowicach, po przeprowadzeniu konsultacji z organizacjami pozarządowymi i podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, na wniosek Burmistrza Miasta Orzesze

Rada Miejska Orzesze uchwala, co następuje:

§ 1. Pomnikiem przyrody na terenie Gminy Orzesze jest drzewo z gatunku dąb szypułkowy (*Quercus robur*). Drzewo posiada obwód pnia mierzony na wysokości 130 cm od podłoża 426 cm, wysokość ok. 34 m. Lokalizacyjne drzewa: N: 50.144616 E: 18.741315, współrzędne geodezyjne (x, y) zgodne z układem PUWG 1992 (EPSG:2180): X: 554879.88, Y: 270568.73.

§ 2. Drzewo rośnie na nieruchomości o numerze działki 1439/298, obręb Jaśkowice, karta mapy 0016, własność Gimina Orzesze. Położenie pomnika przyrody określa załącznik graficzny do niniejszej uchwały.

§ 3. Pomnikowi przyrody nadaje się nazwę: „Fryderyk”.

§ 4. Szczególnym celem ochrony pomnika przyrody jest zachowanie wartości przyrodniczych oraz krajobrazowych i dydaktycznych.

§ 5. W stosunku do pomnika przyrody określonego § 1. w zabrania się:

1. niszczenia, uszkodzania lub przekształcania obiektu,
2. uszkodzania i zanieczyszczania gleby,
3. umieszczania tablic reklamowych.

§ 6. W stosunku do pomnika przyrody w ramach ochrony czynnej ustala się możliwość wykonywania zabiegów pielęgnacyjnych w zakresie:

1. usunięcia martwych, złamanych, nadłamanych i porażonych przez patogeny części drzewa,
2. stosowania środków grzybobójczych i owadobójczych.

§ 7. Nadzór nad pomnikiem przyrody powierza się Burmistrzowi Miasta Orzesze.

§ 8. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Orzesze.

§ 9. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od daty ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Śląskiego.

Przewodniczący Rady
Miejskiej

mgr
inż. Mateusz Szewda

UZASADNIENIE DO UCHWAŁY W SPRAWIE USTANOWIENIA POMNIKA PRZYRODY NA TERENIE GMINY ORZESZE

Zgodnie z ustawą o ochronie przyrody obowiązkiem organów administracji publicznej jest m.in. dbałość o przyrodę będącą dziedzictwem i bogactwem narodowym. Ustawa ta stanowi, że ochrona przyrody polega na zachowaniu, zrównoważonym użytkowaniu oraz odnawianiu zasobów, tworów i składników przyrody, w tym zieleni w miastach i wsiach oraz zadrzewień, a celem ochrony przyrody jest m.in. ochrona walorów krajobrazowych, zieleni w miastach i wsiach oraz zadrzewień. Ochrona zieleni oraz zadrzewień może polegać m.in. na uznawaniu najcenniejszych drzew (rosnących pojedynczo lub w grupach) za pomniki przyrody. W myśl art. 40 ust. 1 powyższej ustawy, pomnikami przyrody są pojedyncze twory (lub ich skupiska) przyrody żywej i nieożywionej o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów; jako przykłady pomników przyrody w powyższym przepisie wskazane zostały okazałych rozmiarów drzewa i krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głazy narzutowe oraz jaskinie. Natomiast w rozporządzeniu Ministra Środowiska w sprawie kryteriów uznawania tworów przyrody żywej i nieożywionej za pomniki przyrody kreślono kryteria, jakimi należy się kierować przy kwalifikowaniu np. drzew jako kandydatów do objęcia ochroną pomnikową. W myśl art. 44 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie przyrody ustanowienie pomnika przyrody następuje w drodze uchwały rady gminy, określającej nazwę danego obiektu, jego położenie, szczególne cele ochrony, zakazy właściwe dla tego obiektu, wybrane spośród zakazów wymienionych w art. 45 ust. 1 powyższej ustawy, sprawującego nadzór nad pomnikiem przyrody, a w razie potrzeby – ustalenia dotyczące czynnej ochrony. Projekt stosownej uchwały rady gminy wymaga uzgodnienia – zgodnie z art. 44 ust. 3a ustawy – z właściwym regionalnym dyrektorem ochrony środowiska.

Przedłożony projekt uchwały dotyczy objęcia ochroną – w formie ustanowienia pomnika przyrody dębu szypułkowego (*Quercus robur*) o obwodzie spełniającym kryteria pomnika przyrody, który zajmuje szczególne miejsce obok budynku starego dworca kolejowego w Orzeszu - Jaśkowicach. Drzewo składa się z jednego pnia, którego obwód mierzony na wysokości 130cm wynosi 426 cm. drzewo wyróżnia się przede wszystkim ze względu na obwód pnia, pokrój, wielkość i rozłożystość korony – spośród innych drzew tego samego rodzaju lub gatunku. Z uwagi na uwarunkowania lokalizacyjne dąb ma szczególne walory przyrodnicze i krajobrazowe. Objęcie przedmiotowego drzewa ochroną prawną pozwoli na jego zachowanie dla przyszłych pokoleń, zwiększy świadomość ekologiczną mieszkańców i przyczyni się do kształtowania wizerunku Orzesza jako miasta aktywnie prowadzącego działania na rzecz ochrony i zachowania dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego. Przedmiotowy dąb znajduje się w dobrym stanie zdrowotnym i wykazuje zadowalającą witalność, co czyni go cennym elementem lokalnego krajobrazu. Jego solidny pień, rozbudowana korona oraz prawidłowy rozwój świadczą o zdrowiu drzewa i jego stabilnej kondycji fitosanitarnej. Dzięki imponującym rozmiarom spełnia kryteria drzewa pomnikowego, stanowiąc wartościowy okaz o walorach przyrodniczych i estetycznych.

Proponowana uchwała rodzi skutki finansowe dla budżetu miasta, związane z właściwym oznakowaniem oraz okresowym wykonywaniem zabiegów pielęgnacyjnych drzewa – pomnika przyrody.

Uchwała określa zakazy dla pomnika przyrody wybrane spośród zakazów wymienionych w art. 45 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, t.j. niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obiektu, uszkodzenia i zanieczyszczania gleby oraz umieszczania tablic reklamowych. Ponadto uchwała określa również zasady wykonywania działań w ramach czynnej ochrony poprzez wykonywanie działań dążących do zachowania stanu właściwego pomnika przyrody i jego wartości kulturowych, przyrodniczych, krajobrazowych oraz naukowych.

Zobowiązuje nadzorującego do stałego monitorowania stanu pomnika przyrody oraz wykonywania zabiegów pielęgnacyjnych i zabezpieczających (stała, fachowa, kompleksowa ocena stanu zdrowotnego drzewa, niezbędne działania w koronie). Dodatkowo nakłada na nadzorującego obowiązek stałej dbałości o czytelne oznakowanie pomnika przyrody, zgodnie z art. 115 ustawy o ochronie przyrody.

Załącznik nr 2 do uchwały nr
Rady Miejskiej Orzesze
z dnia 13 stycznia 2026 r.

Załącznik nr 3 do uchwały nr

Rady Miejskiej Orzesze

z dnia 13 stycznia 2026 r.

